

Imkerij, van oud naar nieuw

De bijdrage 'Van imker tot imker' voor Bijen van november was nog maar net een paar dagen de deur uit toen Bijen van september op de deurmat plofte, met daarin het artikel van de Stuurgroep Bedrijfsraad 2000. Hierin stonden overpeinzingen en visies over de mogelijke toekomst van de bijenhouderij in Nederland oftewel, 'het roer moet om'. Iedereen die zich daarbij betrokken voelt heeft het gelezen en naar ik aanneem herlezen. In beide artikelen komen we tot de conclusie dat op braderieën en jaarmarkten de bijenteelt vaak oubollig wordt gepresenteerd als een oud ambacht, inclusief boerenkiel en pet. Een stukje geschiedenis dus. Daarmee is niets mis, maar het moet niet de hoofdmoot vormen. Bezoekers krijgen nu het idee dat bijenteelt een bezigheid is uit het verleden die krampachtig in stand wordt gehouden. Een moeilijk vak bovendien waar je niet zo maar aan begint. Deze presentatie maakt hen wars. De huidige stand van zaken kennen we allemaal. Het ledental van de afzonderlijke bijenteeltorganisaties loopt jaarlijks terug. De Stuurgroep zegt verder: 'De indruk die imkers in de presentatie van bijenteelt geven van het oude beroep en de daarbij behorende financiële belangen doet ons meer kwaad dan goed en legt een rem op de groei van het aantal imkers. Organisaties die zich echter op een idealistische wijze met de natuur bezig houden groeien en bloeien. Van hen kunnen we veel leren.'

Het startpunt van een gedachtewisseling

Natuur voor het grote publiek.

Ik citeer uit 'het roer moet om'. *'Organisaties die onbaatzuchtig opkomen voor de natuur kunnen rekenen op steun van het grote publiek. Als de georganiseerde imkerij als doelstelling heeft dat zij opkomt voor de natuur en in het bijzonder voor alle soorten bijen, zou het mogelijk moeten zijn om langs deze weg van een achteruitgaande organisatie een bloeiende vereniging te maken.'*

Het lijkt me wat te eenvoudig voorgesteld

Al degenen die donateur zijn of op andere wijze organisaties ondersteunen die opkomen voor de natuur kunnen hun bijdrage leveren vanuit de luie stoel. Ze hoeven er niet voor in actie te komen, het vergt geen tijd. Bovendien weet iedereen dat hommels, bijen en wespen kunnen steken. Dat zit er van jongs af in gehamerd. Voor het genoemde grote publiek blijven insecten engerds en stekers. Pijnlijk maar waar. Wordt door hun financiële ondersteuning

onder andere de natuurlijke habitat van het vliegend volkje verbeterd? Prima, maar daar houdt hun betrokkenheid verder wel mee op. Stuiten ze vervolgens tijdens een vakantie of anderszins op een braderie waar ook imkers van de partij zijn dan krijgen ze interessante, maar toch ook wel moeilijke verhalen te horen over het huishouden van de honingbij, begeleid door een tafel bijenteeltproducten. Meestal belonen ze het verhaal van de imker met het kopen van een potje honing. Niet alleen de imker is dan tevreden maar ook de klant die nu in het bezit is van een streekeigen product. Hiermee wordt telkens opnieuw bevestigd dat er aan het houden van bijen een financieel plaatje hangt. Imkers houden weliswaar een mooi praatje, maar incasseren tegelijkertijd. Het onbaatzuchtig opkomen van imkers voor de natuur wordt in de ogen van het publiek ongeloofwaardig. Denk ook maar eens aan het verlies van bijen in tunnels en kassen tijdens de bestuiving van de gewassen. Natuurlijk draagt ieder de verantwoordelijkheid voor de bijenvolken in zijn beheer, maar hoe maak je deze zaken duidelijk voor buitenstaanders zonder jezelf geweld aan te doen? Ook in een nieuwe organisatie zullen de genoemde activiteiten blijven, maar hoe groot moet die paraplu dan wel niet worden?

De nieuwe aanpak

Hoe dan verder? Met de armen over elkaar blijven zitten? Om de drommel niet. Er zijn wel degelijk manieren te bedenken om personen te interesseren voor bijen in de ruimste zin van het woord. Een voorbeeld en een idee.

In Rotterdam is er dit jaar met groot succes een cursus over wilde bijen gegeven. Leiden inventariseert de belangstelling om iets dergelijks te doen. Op de niet meer weg te denken braderieën zal er ook materiaal aanwezig moeten zijn waarmee de aandacht wordt gevestigd op de verschillende soorten solitaire bijen, met uiteraard informatie over hun leefwijze. Misschien moeten er blokjes materiaal worden aangeboden die kunnen dienen als nestgelegenheid voor insecten. Daar houdt het echter niet mee op. Het zou een goede zaak zijn als de nieuwe aanpak wordt ondersteund door ons blad Bijen. Het themanummer van oktober is een mooi voorbeeld. Daarnaast lijkt het me geen slechte zaak als er in de nieuwe bijenhoudersorganisatie ruimte wordt gemaakt voor een actief PR-team met een taak zoals door de Stuurgroep is omschreven in Bijen 10(9): 240 (2001).

Veel zeldzame bijen in Dwingelderveld

Dat PR-werk bittere noodzaak is blijkt uit de volgende publicatie in 'Raar voor Imkers', verenigingsblad van Het Ambrosiusgilde uit Rotterdam. Het bericht is van het ANP-nieuws gehaald van 9 juli 2001. Een verkorte weergave.

'Het Nationaal Park Dwingelderveld in Drenthe heeft het grootste aantal bedreigde en zeldzame soorten bijen van alle natuurgebieden in Nederland. Onder de aangetroffen soorten zijn de slobkousbij, de pluimvoetbij, de ericabij, de koekoeksbij, de roetbij en de zandbij. In totaal zijn er dertien van deze zeldzame soorten bijen gevonden. Dat blijkt uit een onderzoek dat vorig jaar is gedaan naar de wilde bijen in diverse gebieden door de Vereniging Natuurmonumenten. In het Nationaal Park Dwingelderveld werden 55 soorten wilde bijen aangetroffen, waaronder deze dertien zeldzame soorten. Wilde bijen worden vooral gezien op plaatsen met veel variatie zoals zandruggeten, stuifkuilen, zandpaden, karrensporen en bermen. De uitgestrekte heidevlakte is voor de wilde bijen minder interessant. In Nederland leven ongeveer 300 soorten wilde bijen. Tweederde hiervan staat op de lijst met bedreigde soorten. De achteruitgang van de wilde bijen wordt veroorzaakt door het verdwijnen van geschikte voedselplanten en nestgelegenheden. Met name het intensieve gebruik en de nivellering van het landschap zijn hier de oorzaak van. Er zijn ook aanwijzingen dat concurrentie met grote aantallen honingbijen een rol speelt bij de achteruitgang van bepaalde soorten.' Einde citaat. Laat onze PR-machine daar maar op los.

Samen aan een tak

Het is een bekend verhaal. Eindelijk voorjaar en een lange periode met guur regenachtig weer. De bijen hebben nauwelijks de tijd om tussen de buien door uit te vliegen. De imker sombert en moppert bij die troosteloze aanblik van zijn volken en duikt diep weg in z'n jas. Maar in het inwendige van de bijensteden bruist het van leven. De voorjaarsontwikkeling is niet te stuiten en het broednest wordt verbouwd tot een tempel van nieuw leven. Anders gezegd, er worden zwermcellen aangezet. Op de eerste de beste mooie dag is het gedaan met die schijnbare rust en wordt er gezwermd. Niks genieten van het mooie weer, maar in plaats daarvan moet je als imker met de zwermkieps op pad. Het overkomt u, het overkomt mij en het overkwam ook een imker uit Polen. Twee zwermen vlogen op een appelboom aan en vormden aan dezelfde tak naast elkaar een tros. Tot zover niets bijzonders. De tevredenheid van de imker sloeg

echter snel om in lichte paniek. Binnen de kortste keren vielen de bijen van de twee zwermen elkaar aan en het werd een ware veldslag. In de avond lag er een dik tapijt aan dode bijen onder de boom. Dit alles gaat boven mijn imkerverstand en hij vraagt of imkercollega's een verklaring kunnen geven.

Het weer in december

Voor de periode 1971-2000 geldt voor het midden van het land als normaal 44 uren zonneshijn, 77 millimeter neerslag en een gemiddelde maximumtemperatuur van 6,4°C.

December maanden

Jaar	Zon	Uren	Neerslag (mm)	Max.temp	°C
1996	zonnig	(63)	droog	(41)	koud (3,1)
1997	normaal		normaal		zacht (7,3)
1998	normaal		normaal		zacht (7,2)
1999	normaal		zeer nat (144)		zacht (7,4)
2000	zonnig	(66)	normaal		zacht (7,1)

Geraadpleegd

- Winiarski, M., War amongst bees. The Beekeepers Quarterly, 17(3): 31 (2001)
- Iersel, M.J. van, J. Janssen, J. Plaizier, Het roer moet om: een nieuwe organisatie met een nieuwe doelstelling. Bijen 10(9): 238 (2001)
- Gerritsen, H., Veel zeldzame bijen in Dwingelderveld. Raar voor imkers 24(1): 14 (2001).

Inbinden maandblad Bijen

U leest op dit moment het laatste nummer van 'Bijen, Maandblad voor imkers' van dit jaar. Een manier om uw maandblad mooi te houden is om deze te laten inbinden. De VBBN biedt alle lezers, evenals vorig jaar, de mogelijkheid om jaargangen van het maandblad Bijen in te laten binden.

De ingebonden jaargangen krijgen een donkergroene harde kft met goudkleurige opdruk op de rug.

U heeft de mogelijkheid om per jaargang in te laten binden € 13,49 (f 29,75) of per twee jaargangen € 15,76 (f 34,75).

Wilt u ervoor zorgen dat uw jaargang(en) vóór 1 april 2002 door ons ontvangen is (zijn), u kunt deze sturen aan: **Secretariaat VBBN**, t.a.v. Marga Canters, Grintweg 273, 6704 AP Wageningen, afgeven mag natuurlijk ook.